

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Пилипчук Денис Сергійович

**Науковий керівник: к.е.н., доцент Погореленко Наталія Петрівна
Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «УБС»**

Сьогодні Україна знаходиться у надзвичайно складних умовах, як для економіки в цілому, так і для банківської системи, зокрема. Стабільне функціонування банківської системи має непересічне значення для забезпечення поступального соціально-економічного розвитку країни та підвищення ефективності економічних процесів.

У цьому контексті фінансова стабільність та сталість розвитку банківської системи має визначальне значення як для фінансових посередників, так і для суб'єктів реального сектору економіки та населення [2].

Задля визначення сутності «фінансової стабільності» можна представити наступні характеристики [3]:

- системний характер: стабільність виникає як синергетичний результат взаємодії фінансових інститутів, ринків та інфраструктури, а також відносин, які виникають в реальній економіці;

- множинність ймовірних станів стабільності: це не єдиний точковий стан, а ряд ймовірних значень, кожному з яких відповідає свій запас міцності системи;

- відносний характер стабільності: вона не є абсолютним станом стабільності, а теоретична ймовірність настання дестабілізації існує навіть у найбільш стабільних системах;

- динамічний аспект стабільності: за наявності фінансової стабільності у поточному періоді часу t_0 існуючі ризики визначені та оцінені належним чином. Правильна оцінка ризиків дозволяє забезпечити стабільність також у періодах t_1 та t_2 і так далі, якщо не виникають несподівані та/або серйозні негативні макроекономічні або фінансові шоки;

- заснованість на довірі до системи, оскільки без цього стабільності не може бути взагалі;

- здатність повністю абсорбувати негативні шоки всередині системи: відсутність негативного впливу на реальну економіку з боку системи у стані стабільності.

Сучасні виклики, які загрожують фінансовій стабільності банківської системи України на сучасному етапі:

- девальвація обмінного курсу (з кінця 2013 р. до середини серпня 2014 року майже на 55 відсотків) і продовження значного знецінення національної валюти у 2015 – на початку 2016 року;

- значне погіршення макроекономічних показників розвитку України (у тому числі, значне падіння ВВП);

- недопустиме зростання відношення державного боргу до ВВП, яке перевищило за 100% ще на початку 2015 року;

- стрімке скорочення імпорту;

- затримка за експортними надходженнями (зокрема, за поставками зернових);

- критичний рівень впливу депозитів з банківської системи, перш за все – валютних вкладів домогосподарств;

- рівень інфляції за 2015 рік – 43%;

- зростання простроченої заборгованості в загальному кредитному портфелі банків;

- недовіра до дій НБУ з боку банкірів (у зв'язку із обмеженнями (видача валютних вкладів розміром не більше 150 000 гривень в день; купівля валюти в розмірі 6000 гривень в день; право на дострокове розірвання валютного вкладу за курсом купівлі валюти) та непрозорістю, пов'язаною із недоліками у стратегії комунікації);

- низькі темпи накопичення резервів, наявність значної частки проблемних активів у банківській системі тощо.

Розуміючи стабільність як властивість банківської системи адекватно і мінімальними витратами змінювати основні характеристики розвитку відповідно до трансформацій економічної системи, можна визначити наступні напрями забезпечення фінансової стабільності [4,5]:

- перехід до інфляційного таргетування, відповідно до чого розроблена стратегія реформування центрального банку і системи грошово-кредитної політики, завдяки чому очікується стрімке зниження інфляції до рівня 7-8% у 2017 році та очікування помірної, 5% інфляції - у 2018 році;

- посилення політичної і операційної незалежності НБУ, розбудови внутрішньої спроможності і розробки відповідних внутрішніх процесів, ефективного менеджменту та організації роботи матричної моделі функціонування регіональних підрозділів НБУ;

- організаційне і операційне відокремлення функції розробки грошово-кредитної політики у Економічному департаменті від функції реалізації грошово-кредитної політики в контексті загальної реорганізації структури Національного банку;

- зміни до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» для посилення правової та операційної спроможності проведення реструктуризації банків, а також реальної спроможності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб ефективно реагувати на ситуацію, що

склалася на ринку та відшкодовувати населенню вклади з проблемних банків;

- узгодження із Міністерством фінансів критеріїв використання державних коштів для рекапіталізації або реструктуризації банків та створення прозорої і зрозумілої системи і порядку звітності щодо цільового характеру використання коштів;

- внесення змін в систему регулювання та нагляду та посилення використання інструментів моделювання, використовуваних для макро-стрес-тестування

Таким чином, розбудова механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи потребує системного підходу до всіх складових фінансової системи у їх взаємодії та під впливом зовнішніх факторів, що забезпечить досягнення синергетичного ефекту через відновлення її цілісності та здійснення перших реальних кроків на шляхів до громадянського, соціально-орієнтованого та стійкого до можливих криз суспільства.

Список використаних джерел:

1. Аржевітін С.М. Державна політика у сфері розвитку фінансового сектору України в прийнятих рішеннях // Матеріали доповіді на науково-практичній конференції «Політика Національного банку України щодо подолання фінансово-економічної кризи і формування монетарних передумов розвитку економіки», 05-06 листопада 2015 р., КНЕУ ім. Вадима Гетьмана
2. Геєць В.М. Подолання квазіринковості – шлях до інвестиційно орієнтованої моделі економічного зростання // Актуальні проблеми економіки. – 2015. - №6 (643). – С. 4 – 17.
3. Каллаур П. В. Концепт «финансовая стабильность» / П. В. Каллаур // Белорусский экономический журнал. – 2007. – № 1. – С. 25–37.
4. Основні загрози безпеці банківської системи України та шляхи їх подолання. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень, 2015. – Серія «Економіка», № 64 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/2125/>
5. How to Stabilise the Economy of Ukraine // Background Study. – The Vienna Institute for International Economic Studies, 2015. – April 15. – P. 18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wiiw.ac.at/how-to-stabilise-the-economy-of-ukraine-dlp-3562.pdf>